

Monumentnummer*: 527173

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 02 september 2010
Kadaster deel/nr 82758/108

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*		
Berkel-Enschot	Tilburg	Noord-Brabant		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Berkel	B			6444

Omschrijving**

Inleiding

R.K. SINT WILLIBRORDUSKERK met ORGEL en LUIDKLOKKEN. Het kerkgebouw dateert uit 1910 en is ontworpen door architect J. Stuyt met neoromaanse en neogotische invloeden. Sinds 1214 stond op deze locatie al een kapel. In 1857 is een toren tegen de kapel gebouwd naar ontwerp van architect H. van Tulder. In 1910 werd de spits verwijderd en is de toren ommetseld. In het kerkgebouw bevinden zich een orgel door C. Loret uit 1880 en twee luidklokken uit 1501 en 1524 die gegoten zijn door de gebroeders Moer uit 's-Hertogenbosch.

De kerk is gelegen aan een plein en aan een kruispunt in het westen van Berkel. Tegen het kerkgebouw is in 1938 een pastorie gebouwd naar ontwerp van architect Steph. S. Dings. Achter de kerk en pastorie bevindt zich de pastoretuin uit het laatste kwart van de negentiende eeuw met een cementen Heilig Hartbeeld uit 1921 door de firma Lamberts v/h Fielrede te Tilburg. Onder en rondom de kerk bevinden zich archeologische resten van voorgangers van het huidige gebouw.

Omschrijving

De KERK kent een basilicale opzet en is op het oosten georiënteerd. Het gebouw is samengesteld uit een hoog middenschip van drie traveeën, lagere zijbeuken, een lager koortravee en een halfronde gesloten apsis. De toren is aan de westzijde gesitueerd. In de oksel tussen de noordelijke zijbeuk en toren bevindt zich een ronde dagkapel. Ten zuiden van de apsis is een sacristie opgetrokken, ten noorden van de apsis staan enkele aanbouwen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De samengestelde zadeldaken zijn gedekt met verbeterde Hollandse pannen, met uitzondering van het middenschip en absis die zijn gedekt met leien. Het middenschip is voorzien van dakkapellen en een kleine gemetselde klokkenstoel. De sacristie en bijgebouwen zijn voorzien van een schilddak. De zeskantige, ingesnoerde torenspits is gedekt met leien.

De gevels zijn opgetrokken in baksteen en worden afgesloten door geprofileerde gootlijsten op dito klossen. De gevels worden gekenmerkt door lisenen, tandlijsten en op de meest opvallende plaatsen een fries van zwart-wittegels. De rondboogvormige lancetvensters zijn voorzien van glas-in-loodramen en wenkbrauwbogen.

De toren is opgebouwd uit drie geledingen, die worden gemarkeerd door rond- en keperboogfriezen. Tegen de onderste geleding is het ingangsportaal geplaatst. De rondboogvormige hoofdingang bestaat uit een dubbele deur met erboven een mozaïek, voorstellende de Alpha en Omega, onder een wenkbrauwboog. In de wimberg daarboven is een natuurstenen beeld van de H. Willibrordus geplaatst. De bovenste geleding is aan elke zijde voorzien van rondboogvormige blindnissen, een dito galmgat en een wijzerplaat.

Het interieur is na de Tweede Wereldoorlog gewijzigd. De vlakke houten zoldering is voorzien van een cassettenplafond. Boven de entree aan de westzijde is een LORETOEGEL opgesteld. Het orgel heeft twee klavieren met aangehangen pedaal. Loret maakte voor het middendeel van het front gebruik van een klein 18de-eeuws front. Het orgel is geplaatst in een orgelmeubel uit 1868. De dagkapel is voorzien van muurschilderingen. In de toren hangen twee originele LUIDKLOKKEN uit 1501 en 1524.

Waardering

De KERK, het ORGEL en de LUIDKLOKKEN zijn van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarden.

De cultuurhistorische waarden zijn gelegen in het kerkgebouw - als uitdrukking van een culturele en geestelijke ontwikkeling. Het gebouw is een voorbeeld van een Noordbrabantse basilicale parochiekerk uit 1910. De kerk en het orgel zijn van architectuurhistorische waarde - als voorbeeld van een betekenisvolle kerk binnen het oeuvre van architect J. Stuyt; - vanwege het materiaalgebruik en de zorgvuldig gedetailleerde vormgeving van het exterieur. De kerk is een voorbeeld van de door de neoromaanse en neogotische stijlen beïnvloede kerken in Noord-Brabant. Kenmerkend voor Stuyt is de toepassing van zwart-wittegel - als voorbeeld van een orgel binnen het oeuvre van de orgelmakersfamilie Loret. Het werk van deze familie is van groot belang geweest voor de orgelcultuur in het zuiden van Nederland - vanwege het hoogwaardige materiaalgebruik en de technische aanleg die het werk van de familie Loret onderscheiden van dat van andere orgelbouwers. De stedenbouwkundige waarden zijn gelegen in - de beeldbepalende ligging aan een plein en een kruispunt, naast de pastorie en de pastorietaanbouw met Heilig Hartbeeld. Het kerkgebouw, orgel en luidklokken zijn van waarde vanwege hun relatieve gaafheid en herkenbaarheid. Het orgel is in tegenstelling tot vele andere orgels, sedert de bouwtijd niet wezenlijk gewijzigd.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument